

Landskrona stad

Stadsledningsförvaltningen

Juridiska avdelningen

Datum	Er Referens
2021-04-15	I2021/00342
Handläggare	Vår Referens
Gaelle Syde	KS 2021/392

Infrastrukturdepartementet

Remissyttrande om IT-driftutredningens delbetänkande - Säker och kostnadseffektiv IT- drift (SOU 2021:1)

Sammanfattning

Landskrona stad välkomnar delbetänkandets slutsatser när det gäller förtydligande av röjandebegreppet samt kartläggningen av övriga rättsliga förutsättningar för myndigheternas möjlighet till utkontraktering av IT-drift.

Landskrona stad kan däremot konstatera att kartläggningen, som gjordes i delbetänkandets kapitel 4 och 5, enbart avser statliga myndigheter. Detta är olyckligt då de kommunala och regionala myndigheterna utgör en stor del av ”Myndighet Sverige” och har ett helt annat utgångsläge än de statliga myndigheterna i denna fråga.

Landskrona stad hade också hoppats på ett tydligare ställningstagande avseende konsekvenserna av Schrems II-domen, då många kommuner idag befinner sig i ett vakuum när det gäller de rättsliga grunderna för att ens kunna utkontraktera sin IT-drift till de amerikanska jättarna som har monopol på marknaden.

När det gäller sekretess hade Landskrona stad önskat att utredningen utvecklat sitt resonemang kring eventuell lagring av sekretesskyddad information hos utländska molntjänstleverantörer.

Till sist önskar staden att innebörden av begreppet ”*endast teknisk bearbetning eller teknisk lagring av de uppgifter som lämnas ut för den utlämnande myndighetens räkning*” som föreslås användas i den nya sekretessbrytande regeln i Offentlighets- och sekretesslagen (OSL) förtydligas och harmoniseras med innebörden av samma begrepp i Tryckfrihetsförordningen (TF) samt lag (2020:914) om tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter (Tystnadspliktslagen).

Förtydligande av Landskrona stads synpunkter

Landskrona stad delar SKR:s bedömning att det behövs en enhetlig syn (inom den statliga, regionala och kommunala förvaltningen) gällande tillämpningen av offentlighets- och sekretesslagen, dataskyddsförordningen och förutsättningarna för överföring av personuppgifter till tredjeland och kan bara beklaga att en sådan inte föreslås i delbetänkandet.

Kartläggningen saknar uppgifter om kommunala och regionala myndigheter

I inledningen beskrivs uppdraget med syfte och omfattning där även kommuner och regioner är uppräknade. När det däremot kommer till kartläggning och enkät, saknas de kommunala och regionala perspektiven. I många avseende är ett offentligt organ ett offentligt organ oavsett om det är statligt, kommunalt eller regionalt. I praktiken skiljer förutsättningarna sig avsevärt ifrån varandra: statliga myndigheter, oavsett storlek, har ofta ett ansvarsområde medan kommunala myndigheter, oavsett storlek, har många olika verksamhetsområden från skolan till äldreomsorg eller från demokratiuppdrag till socialtjänst. De regionala myndigheterna befinner sig mittemellan med ett flertal verksamhetsområden, dock inte lika många som kommunerna.

Landskrona stad anser det därför olyckligt att utredningen drar slutsatser angående kostnadseffektivitet av utkontraktering av IT-drift utan att ha de kommunala och regionala perspektiven.

Dataskydd

I delbetänkandet (s.200 - s.210) redogör utredningen för vilka krav som åligger en personuppgiftsansvarig. Landskrona stad har inga synpunkter gällande dessa. Hänsyn bör dock tas till att myndigheter, när det gäller molntjänster och val av molntjänstleverantörer, inte har ett så stort förhandlingsutrymme vid utformning av avtal och personuppgiftsavtal, som man skulle önska. Verkligheten är att myndigheter antingen godkänner molntjänstleverantörernas villkor eller måste avstå från att använda dessa molntjänster.

Med detta sagt hade en statlig förhandling med de stora privata aktörerna på marknaden hjälpt alla svenska myndigheter. Vill vi uppnå de uppsatta digitaliseringsmålen kan Sverige inte invänta en förhandling mellan EU och USA som inte ser ut att äga rum i en nära framtid.

Landskrona stad gör samma bedömning som utredningen, dvs att det i dagsläget inte finns några sådana extra skyddsåtgärder som en myndighet kan vidta för att göra tredjelandsöverföring vid utkontraktering laglig.

Frågan är då vad som nu ska göras? Vad ska de myndigheterna som redan utkontrakterat sin IT-drift till en amerikansk

molntjänstleverantör göra? Det hade varit önskvärt om detta hade behandlats i delbetänkandet.

Sekretess

Resonemanget att sekretess inte är ett hinder för användning av molntjänster med leverantörer som är bundna av Cloud Act ledde till nya frågor och till ett oklart läge kring hur myndigheter ska resonera bland annat när det gäller Sveriges digitala suveränitet.

I kap 9 och 10 analyseras röjandebegreppet och utlämnande till utländska myndigheter. Utredningen anser inte att risk för utlämning innebär ett röjande. Det går alltså bra att lämna ut handlingar som innehåller sekretessbelagda uppgifter till exempel amerikanska molntjänstleverantör. Även om man kan hålla med resonemanget, så kan man fråga sig vad som händer när de molntjänstleverantörer som är bundna av Cloud Act faktiskt lämnar ut sekretessuppgifter till amerikanska myndigheter utan skadeprövning? Landskrona stad hade önskat ett resonemang och ställningstagande i frågan.

Landskrona stad delar även här SKR:s synpunkt angående den intresseavvägning som föreslås läggas till i den nya sekretessbrytande regeln. Den lägger ett stort ansvar på myndigheternas anställda att väga myndighetens intresse gentemot uppgifternas art och omfattning, intresset som sekretessen ska skydda med mera. Bedömningarna ställer höga krav på kompetens hos medarbetare, ett krav som kan vara svårt att uppfylla för alla kommuner.

Den föreslagna bestämmelsen föreslås även gälla för utkontraktering av IT-drift myndigheter emellan (delbetänkande, s. 337). Detta krockar med den befintliga bestämmelsen i 11:4a OSL. Denna problematik bör utredningen helst lösa.

Sedan undrar Landskrona stad om den nya sekretessbrytande regeln skulle kunna tillämpas när det gäller underleverantörer så som tystnadspliktslagen. I så fall bör det förtydligas. I dagsläget går det inte att utläsa i den föreslagna formuleringen av sekretessbrytande regel.

Begreppet ”endast teknisk bearbetning eller teknisk lagring av de uppgifter som lämnas ut för den utlämnande myndighetens räkning”

Landskrona stad välkomnar en medveten användning av samma begrepp som finns i TF och Tystnadspliktslagen, även om begreppet är komplicerat och kan vara svårtolkat. Däremot anser Landskrona stad att det är olyckligt att den förslagna innebörden av begreppet inte är den samma som i TF och Tystnadspliktslagen.

I delbetänkandet (sida 296) står det som exempel att det som tjänsteleverantören gör för utveckling av produkter och tjänster inte faller under begreppet ”för myndighetens räkning”. I prop. 2019/20:201 (Tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring

av uppgifter) står det också att begreppet härrör från bestämmelser i TF. Sedan (sida 23) står det några exempel på vad som anses innefattas inom teknisk bearbetning och teknisk lagring: ”[...] En tjänsteleverantör kan exempelvis ha i uppdrag att införa, förvalta, utveckla och så småningom avveckla en tjänst åt en myndighet. Tjänsteleverantören kan under dessa olika faser behöva vidta en mängd olika åtgärder som innefattar teknisk bearbetning eller teknisk lagring av uppgifter för att upprätthålla den tillgänglighet, funktionalitet och prestanda i tjänsten som har avtalats mellan parterna. Sådana åtgärder kan röra sig om förändring och tillägg i en befintlig tjänsts funktionalitet, etablering av en tilläggstjänst, integration mot andra tjänster, konfiguration, test och utveckling samt tillhandahållande av supporttjänster. [...]”

Det vill säga att samma aktivitet inte anses falla under begreppet i OSL men gör det i Tystnadspliktslagen.

SKR utgår från att det föreslagna begreppet teknisk bearbetning och teknisk lagring i den sekretessbrytande bestämmelsen även inkluderar alla tjänster som kan ingå i tillhandahållande av IT-drift. Landskrona stad önskar, för egen del, ett förtydligande i frågan.

Övriga synpunkter

- Kostnadseffektivitet är inte allt, ägandet av ett statligt moln har andra fördelar, till exempel att svenska myndigheter fortfarande "äger" sina informationstillgångar.
- Man kan läsa i delbetänkandet att utkontrakteringen av IT-drift kan, om man bortse från något hinder i OSL, stå i konflikt med dataskyddsförordningen, säkerhetsskyddsregleringen eller informationssäkerhetsregleringen. Det är olyckligt att utredningen kommer fram till slutsatsen att vissa lagar tycks viktigare än andra, i detta fall OSL då den föreslår en sekretessbrytande regel i OSL men ingen sådan i någon annan av de ovannämnda regleringarna.

Landskrona stad önskar en tydligare förklaring om hur dessa olika lagar och regler som presenterats förhåller sig till varandra, vid en tillämpning av den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen.

Stadsledningsförvaltningen

Boel Kvist
Stadsjurist

Gaelle Syde
Kanslijurist